

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	909
ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	[προς συμπλήρωση]
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ
ΔΙΔΑΣΚΩΝ	Γεώργιος Παπαϊωάννου
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	3 ώρες
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΓΕΝΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ / ΜΑΘΗΜΑ ΒΑΣΗΣ (ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ) [επιβεβαίωση]
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	—
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://soc.aegean.gr/info/course/viomichaniki-koinoniologia/

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος, οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές και φοιτήτριες μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.
Αυτός ο ξεχωριστός κλάδος της κοινωνιολογίας μελετά τη βιομηχανία ως ένα κοινωνικό σύστημα, ως έναν χώρο μέσα στον οποίο συγκροτούνται κοινωνικές σχέσεις κατά τη διάρκεια της βιομηχανικής παραγωγής των αγαθών και των υπηρεσιών. Στις απαρχές του αντικειμένου δόθηκε μια μεγαλύτερη έμφαση στη βιομηχανική παραγωγή, σταδιακά όμως το ενδιαφέρον μετακινήθηκε προς τη βιομηχανική εργασία και την απασχόληση. Διατρέχει ένα ευρύ πεδίο επιμέρους θεμάτων, ενδεικτικά των οποίων είναι η βιομηχανική εργασία και τα επιμέρους επαγγέλματα, κοινωνιολογικά ζητήματα γύρω από την οργάνωση της παραγωγικής διαδικασίας, οι νέες κοινωνικές δομές που αναδύονται σε περιόδους ενδοεπιχειρηματικών μεταβολών, οι ιεραρχίες, οι μορφές συναίνεσης και σύγκρουσης εντός βιομηχανικής παραγωγής κ.α.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και φοιτήτριες θα είναι σε θέση:

- α)** Να γνωρίζουν την ιστορική συγκρότηση της Βιομηχανικής Κοινωνιολογίας ως αντικειμένου και τη σχέση της με τις βασικές θεωρητικές και μεθοδολογικές αρχές της Κοινωνιολογίας.
- β)** Να διακρίνουν την Βιομηχανική Κοινωνιολογία από άλλα, συγγενικά προς αυτή αντικείμενα και, κυρίως, τα όρια της με την Κοινωνιολογία της Εργασίας.
- γ)** Να αναγνωρίζουν τις διαφορετικές προσεγγίσεις με βάση τις τέσσερις σχολές Κοινωνιολογίας (λειτουργιστές/δομολειτουργιστές, μαρξιστές, βεμπεριανοί, Σχολή του Σικάγο).
- δ)** Να εξοικειωθούν με τον Τεϋλορισμό, τον Φορντισμό και τη Σχολή των Ανθρώπινων Σχέσεων, αναγνωρίζοντας τους θεσμικούς και ιδεολογικούς όρους κάθε μοντέλου.
- ε)** Να αξιολογούν τις μεταβολές των βιομηχανικών εργασιακών σχέσεων στον μετα-φορντικό καπιταλισμό, τη λιτή παραγωγή και την αναδιάρθρωση του εργοστασιακού χώρου.
- στ)** Να αναγνωρίζουν τις ιδιομορφίες της ελληνικής βιομηχανικής εμπειρίας (όψιμη βιομηχανοποίηση, οικογενειακή επιχείρηση, ρόλος του κράτους) και τη σχέση τους με τους ευρύτερους μετασχηματισμούς του ευρωπαϊκού καπιταλισμού.
- ζ)** Να ερμηνεύουν τη διαδικασία αποβιομηχάνισης στην Ελλάδα και στην Ευρώπη και τις κοινωνικές, εργασιακές, χωρικές της συνέπειες.
- η)** Να αναπτύσσουν τεκμηριωμένη κριτική προσέγγιση στη σχέση παραγωγής, κοινωνικής αναπαραγωγής και κοινωνικής αλλαγής.
- θ)** Να μπορούν να μεταφέρουν θεωρητικές και μεθοδολογικές αρχές του αντικειμένου της βιομηχανικής κοινωνιολογίας στο πεδίο, μέσα από τα παραδείγματα εμπειρικών μελετών επάνω στη βιομηχανική εργασία και στην απασχόληση.
- ι)** Να μπορούν να αναλύουν και να ερμηνεύουν τις διαδικασίες και τους μηχανισμούς παραγωγής/αναπαραγωγής της εργασίας και της εργατικής δύναμης στη βιομηχανία.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος, οι ικανότητες στις οποίες αποσκοπεί το μάθημα είναι οι ακόλουθες.

- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Προαγωγή της επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αρθρώνεται σε πέντε κύριες Θεματικές Ενότητες. Στην **πρώτη ενότητα** εισάγεται ο φοιτητής στο αντικείμενο της Βιομηχανικής Κοινωνιολογίας μέσα από την εξοικείωσή του με βασικές έννοιες και όρους. Στη **δεύτερη ενότητα** παρουσιάζονται οι ιστορικές θεωρητικές καταβολές του και πραγματοποιείται η σύνδεση με τους κλασικούς της Κοινωνιολογίας (Marx, Weber, Durkheim). Στην **τρίτη ενότητα** αναλύεται μια περίοδος ξεχωριστού ενδιαφέροντος για την Βιομηχανική Κοινωνιολογία που είναι περισσότερο εστιασμένη στον εργοστασιακό χώρο, στη «βιομηχανική συμπεριφορά» (industrial behavior) και στην αναζήτηση μοντέλων ελέγχου της εργασίας και της παραγωγικότητας (βλ. Taylor, Mayo). Ακολουθεί η **τέταρτη ενότητα** και μια κριτική θεώρηση των προηγούμενων προσεγγίσεων, μια αναδιαμόρφωση του αντικειμένου και η διαφοροποίησή του από άλλα (λ.χ. Κοινωνιολογία της Οργάνωσης). Παρουσιάζονται ξεχωριστά τα θεωρητικά και μεθοδολογικά προτάγματα της περιόδου με ιδιαίτερη έμφαση στην κρίσιμη δεκαετία του 1970-1980: Οι έρευνες και οι μελέτες βιομηχανικής κοινωνιολογίας ενδιαφέρονται

πια για το κοινωνικό περιβάλλον πέρα και έξω από τη βιομηχανική παραγωγή, καθώς διερευνώνται οι ξεχωριστοί ιστορικοί, κοινωνικοί και δομικοί παράγοντες που επιδρούν στην οργάνωση της παραγωγής και της βιομηχανικής εργασίας (λ.χ. η διαδικασία παραγωγής εργασίας από τη μαρξιστική σχολή και η βεμπεριανή κατεύθυνση της κοινωνικής δράσης). Στην **πέμπτη ενότητα** παρουσιάζονται τα σημερινά διακυβεύματα ως προς την αναδιοργάνωση της εργασίας, τα νέα πρότυπα που αναδύονται σε περιόδους μεταβολής και η ευελιξία ως μορφή μεταβαλλόμενης εργασίας, μέσα από μελέτες περίπτωσης από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ — ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και στην επικοινωνία με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες. Χρήση παρουσιάσεων power point και πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης e-class.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα — Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου Διαλέξεις: 3 ώρες x 13 εβδομάδες = 39 ώρες διδασκαλίας. Ώρες μελέτης: 39 x 2 = 78 ώρες. Φόρτος εργασίας κατ' άτομο: 39 + 78 = 117 ώρες, ήτοι 4,25 ECTS. Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας: 31,25 ώρες κατ' άτομο, ήτοι 1,25 ECTS. Εξετάσεις: 3 ώρες. Σύνολο μαθήματος: 117 + 31,25 + 3 = 151,25 ώρες, ήτοι 5,5 ECTS.
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική. Μέθοδος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση. Δυνατότητα παράδοσης εργασίας (προαιρετικά).

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία

α) Εγχειρίδια του μαθήματος

Taylor, F. W. (2007). Αρχές Επιστημονικού Μάνατζμεντ. Εισαγωγή-Επιμέλεια Ι. Ψημμένος. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Watson, T. J. (2005). Κοινωνιολογία, Εργασία και Βιομηχανία, Ι. Ψημμένος (πρόλ. και επιμ.). Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

β) Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Δασκαλάκης, Δ. (2013). Βιομηχανική Κοινωνιολογία και Βιομηχανικές Σχέσεις. Φίλιας Β. (πρόλ.). Αθήνα: Παπαζήσης.

Παπαϊωάννου, Γ. (2021). Επαγγελματικές κοινότητες στην Ελλάδα: Οι μεταλλεργάτες της Λάρυμνας, Πρόντζας Ε. (πρόλ.). Αθήνα: Παπαζήσης.

Ψημμένος, Ι. (1999). Παγκοσμιοποίηση και Συμμετοχή Εργαζομένων. Αθήνα: Gutenberg.

